KINH PHƯƠNG QUẢNG ĐẠI TRANG NGHIÊM

QUYỂN 7

Phẩm 16: VUA TẦN-BÀ-SA-LA KHUYÊN BỒ-TÁT NHẬN LỢI DƯỠNG THẾ GIAN

Lúc bấy giờ, Đức Phật nói với các vị Tỳ-kheo:

–Xa-nặc trở về vương cung, đã theo đúng lời dặn dò của Bồ-tát an ủi vua cha Du-đầu-đàn, di mẫu Ma-ha Ba-xà-ba-đề, chánh phi Da-du-đà-la cùng các vị trong tộc họ Thích, khiến cho tất cả giảm bớt lo buồn sầu não hiểu rõ rằng Thái tử chỉ muốn đem lại lợi ích cho tất cả chúng sinh nên đã cạo bỏ râu tóc, đưa áo Kiêu-xa-da đổi cho người thợ săn, lấy chiếc ca-sa làm pháp phục thanh tịnh.

Lúc ấy Bồ-tát đi dần đến chỗ tu khổ hạnh của vị nữ tu sĩ Bà-la-môn tên Bỉ Lưu, được vị này mời thọ trai vào hôm sau. Thọ trai xong, Bồ-tát đi dần đến chỗ vị nữ tu Bà-la-môn tên Ba-đầu-ma, cũng được vị này mời đến thọ trai vào hôm sau. Thọ trai xong Bồ-tát đi đến chỗ các vị ẩn sĩ Phạm chí tên Lợi-bà-đà, vị này cũng mới Bồ-tát vào hôm sau đến thọ trai. Rồi Bồ-tát đi đến chỗ tu của hai vị ẩn sĩ tên Quang Minh và Điều Phục, hai vị này cũng mời Bồ-tát hôm sau đến thọ trai...

Này các Tỳ-kheo, bấy giờ Bồ-tát lần lượt đi đến thành Tỳ-xá-ly, gần bên thành này có một vị Tiên tên A-la-la cùng tu với ba trăm người đệ tử, thường giảng dạy các đệ tử tu pháp môn định Vô sở hữu xứ. Lúc ấy vị Tiên A-la-la từ xa trông thấy Bồ-tát đến, trong lòng nghĩ thật là điều ít có bèn nói với các đệ tử:

–Các con hãy xem Bậc Thượng nhân tối thắng kia.

Các đệ tử thưa với thầy:

–Chúng con thấy vị ấy dung mạo đoan nghiêm, không rõ là trước kia ở đâu nay lại đến đây.

Các vị Tỳ-kheo, lúc đó Ta đã hỏi tiên A-la-la:

–Pháp tu chứng của ông có thể nói ra cho người khác nghe được chăng? Tôi nay muốn làm kẻ tu hành, mong ông giảng giải cho tôi.

Tiên nhân đáp:

–Này ông Cù-đàm, pháp tu chứng của ta rất vi diệu sâu xa. Nếu ông muốn học, ta sẽ giảng giải để ông tu tập đạt kết quả. Nếu có kẻ thiện nam nào thanh tịnh, tin tưởng thọ lãnh giáo pháp của ta đều thành tựu được phép định vi diệu Vô sở hữu.

Này các Tỳ-kheo, Ta nghe vị ấy nói như thế liền suy nghĩ: "Ta nay tự mình có đủ tinh tấn, niệm định để vui vẻ mong đạt tín, tuệ, chỉ ở một nơi siêng năng tu tập tâm không buông thả, chắc chắn sẽ chứng được pháp của vị Tiên đó". Thế rồi ta tinh tấn tu tập tâm không hề biết chán nản mệt mỏi. Trải qua thời gian ngắn thì chứng đạt pháp định kia, sau đó ta đến chỗ vị ấy hỏi:

–Thưa Đại tiên, pháp tu chứng của ngài chỉ có mỗi pháp định ấy hay còn pháp nào khác?

Vị Tiên đáp:

–Này ông Cù-đàm, ta chỉ đạt được mỗi pháp ấy mà thôi chứ không còn có pháp nào

nữa.

Bồ-tát thưa:

–Pháp tu ấy hiện tôi cũng chứng đạt được.

Vị Tiên bảo:

–Ta và ông cùng chứng được pháp định ấy, vậy thì ông hãy ở lại đây cùng ta truyền dạy cho các đệ tử.

Này các Tỳ-kheo, thấy Ta chấp thuận, vị Tiên ấy hết lòng quý trọng, luôn cúng dường Ta các món quý giá nhất, chúng môn đồ ấy thường xem ta là bạn tốt của họ. Nhưng rồi sau đó ta suy nghĩ: "Pháp tu của vị Tiên A-la-la chẳng thể dứt được khổ đau. Phải có pháp tu gì để lìa mọi nguyên nhân của đau khổ".

Do đó Ta đã rời thành Tỳ-xá-ly đi dần tới đại thành Vương xá của nước Ma-già-đà, vào núi Linh thứu, chọn được một nơi an trụ một mình, thường được vô lượng trăm ngàn chư Thiên các cõi hộ trì. Sáng sớm Ta mặc ca-sa, bưng bình bát từ cửa Ôn tuyền đi vào thành Vương xá lần lượt khất thực, bước đi khoan thai, các căn đều toát lên vẻ an nhiên tĩnh lặng, luôn nhìn về phía trước, tâm không tán loạn. Dân chúng trong thành Vương xá trông thấy Bồ-tát, tất cả đều hoan hỷ cho là điều ít có liền hỏi với nhau:

–Vị này là ai, là Sơn thần, là Phạm vương hay Đế Thích, hay là các vị Tứ Thiên vương?

Lúc bấy giờ Đức Thế Tôn đọc bài kệ sau:

Bồ-tát thân thanh tịnh
Vô lượng ánh hào quang
Oai nghi đều đầy đủ
Tâm thanh tịnh nhu hòa
Trụ ở núi Linh thứu
Đúng theo phép xuất gia
Vào sáng sớm mỗi ngày
Đắp y và mang bát
Để điều phục thân tâm
Vào kinh thành khất thực
Thân như sắc vàng tụ
Tướng tốt tuyệt trang nghiêm
Nam nữ hai bên đường
Đều dừng lại nhìn ngắm
Đông đảo dân trong thành
Thấy Bậc Thắng Nhân đến
Đều sinh tâm hy hữu
Cùng chen nhau chiêm ngưỡng
Người này thật kỳ lạ
Từ đâu nay đến đây
Có từng đoàn thể nữ
Cùng lên lầu gác đẹp
Qua bao tầng cửa sổ
Dõi mắt nhìn đăm đăm
Phố xá đông nghịt người
Chợ bán đều vắng không

Mọi công việc đều bỏ
Đến ngắm, hầu Bồ-tát
Có người đến kính báo
Vua Tần-bà-sa-la
Hiện có bậc Phạm thiên
Vào kinh thành khất thực
Lại có người cho rằng
Đó là trời Đế Thích
Trời Dạ-ma, Đâu-suất
Hay Hóa lạc, Tha hóa
Tứ Thiên vương, Nhật nguyệt
Hoặc là chư La-hầu
Bỉ-lưu-chất-đa-la
Tạm rời khỏi chư Thiên
Lại có kẻ tâu vua
Là Thần núi Linh thứu
Đại vương nên biết rằng
Ngài đang được lợi lớn
Vua nghe các lời tâu
Lòng tràn ngập vui mừng
Liền bước lên lầu cao
Xa ngắm thân Bồ-tát
Tướng tốt rất trang nghiêm
Khác nào vàng ròng tụ
Vua liền sai tả hữu
Dâng Bồ-tát phẩm trai
Lệnh tìm nơi người trụ
Theo sau để xem xét
Sứ giả theo Bồ-tát
Thấy về ngọn Thứu phong
Liền trở lại tâu vua
Thuật lại mọi sự việc
Vua nghe rõ đuôi đầu
Tâm hy hữu tăng lớn.
Trời vừa ló vầng hồng
Xa giá cùng đến thăm
Xa trông nơi núi cao
Tướng ngời sáng thanh tịnh
Uy dung cực nghiêm đẹp
Bất động như Tu-di
Liền để lại tùy tùng
Riêng vua lần bước đến
Đảnh lễ chân Bồ-tát
Cùng bao lời vấn an
Rồi thưa với Bồ-tát

Đại sĩ từ đâu lại
Quê hương ở chốn nào
Cha mẹ là những ai
Là vị Bà-la-môn
Hay thuộc Sát-đế-lợi
Hoặc là chư Tiên Thánh
Xin Nhân giả tỏ bày.
Bồ-tát đáp lời vua
Cha là vua Du-đàn
Xứ ở ven núi Tuyết
Kinh thành Ca-tỳ-la
Dân chúng đều an lạc
Vì cầu đạo Vô thượng
Nên nay mới xuất gia.
Vua lại cúi đầu thưa
Nhân giả hãy còn trẻ
Dung mạo thật tươi đẹp
Nên sống hưởng dục lạc
Sao lại chọn hành khất?
Tôi sẽ chia nước này
Tôi Ngài cùng trị quốc
Nay may mắn được gặp
Lòng tràn ngập niềm vui
Nguyện được làm bạn thân
Cùng chung nơi ngôi báu
Sao vui sống một mình
Nơi núi rừng hoang vắng?
Bồ-tát lúc bấy giờ
Ngôn từ thật dịu dàng
Từ tốn đáp lời vua
Tôi nay chẳng luyến tiếc
Vinh lợi chốn thế gian
Vì muốn đạt tịch diệt
Nên xuất gia rời thế
Huống chi đến nơi này
Lại còn sinh ham muốn
Ví như Ta-kiệt long
Biển khơi là cung điện
Há chịu vũng chân trâu
Mà sinh lòng yêu đắm
Đại vương cần nên biết
Năm dục lỗi dẫy đầy
Khiến cho đọa địa ngục
Súc sinh hay ngạ quỷ
Bậc trí nên lìa xa

Dứt bỏ như nhổ bọt
Dục như quả đã chín
Ắt rụng chẳng đợi lâu
Lại như mây trên không
Tan biến trong chốc lát
Như làn gió thổi nhanh
Chẳng lúc nào ngừng nghỉ
Kẻ đắm say năm dục
Mất niềm vui giải thoát
Bậc Đại sĩ trí tuệ
Ai cầu nhân thống khổ
Người nếu chưa hưởng dục
Lửa tham hừng hực luôn
Nếu đã trải qua rồi
Lại chuyển tăng không chán
Yêu thương rồi ly biệt
Càng thêm bao khổ sầu.
Cõi trời vui vi diệu
Quả thù thắng cõi người
Giả sử người thế gian
Thọ hưởng được cả hai
Tâm vẫn chưa biết đủ
Được rồi lại mong thêm
Ví như kẻ đói khát
Lại uống nhầm nước mặn
Năm dục cũng như trên
Mong cầu chẳng dừng nghỉ
Thường ở trong tử sinh
Luân xoay vòng không thoát
Nếu là Bậc Tuệ trí
Phải nhiếp phục các căn
Chứng Vô lậu quả Thánh
Đó chính là tri túc
Vua nay nên quán thân
Vô thường không bền chắc
Chín lỗ luôn chảy tuôn
Các cơ quan thọ khổ
Tôi tuy thọ ngũ dục
Nhưng chẳng hề tham đắm
Chỉ cầu vui tịch diệt
Vì thế nên xuất gia
Tần-bà-sa-la nói
Lành thay! Bậc Đạo Sư
Xin thờ Ngài làm thầy
Ngài là bậc con vua

Đã dứt bỏ năm dục
Tôi nay khuyên tục lợi
Thật đắc tội vô biên
Mong vì lòng từ bi
Xót thương xá tội lỗi
Chứng đắc Bậc Giác Ngộ
Ở nơi cảnh giới này
Xin chớ quên thân tôi
Tôi sắp được đại lợi.
Liền từ tòa khởi tâm
Đảnh lễ chân Bồ-tát
Nhiễu quanh trăm ngàn lần
Rồi trở lại hoàng cung
Bồ-tát tâm điều phục
Làm chỗ tựa cho đời
Tùy duyên mà đi ở
Sẽ đến sông Ni-liên.

M